

Sygn. akt VI ACa 1182/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – SSA Krzysztof Tucharz

Sędziowie: SA Ewa Stefańska

SO (del.) Beata Waś (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.

przeciwko A. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 8 maja 2012 r.

sygn. akt XXV C 620/10

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą

w S. na rzecz A. M. kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 1182/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 maja 2010 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę darowizny z dnia 28 listopada 2009 r. zawartą przed notariuszem A. P. za nr rep. (...) na mocy której małżonkowie R. i M. M. (1) darowali pozwanemu A. M. użytkowanie wieczyste zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości K., gmina S., powiat (...), obejmującej działkę ewidencyjną o nr (...) wraz z własnością usytuowanego na niej budynku i urządzeń stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Mławie Wydział IV Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) do wartości sumy wierzytelności w kwocie 150 000 zł., stanowiącej część należności głównej stwierdzonej prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 15 stycznia 2010r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Płocku Wydział I Cywilny, sygn. akt I Nc 120/09. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł i kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwany A. M. powództwa nie uznał i wniósł o jego oddalenie, podnosząc, iż nie przysługuje mu prawo użytkowania wieczystego do przedmiotowej nieruchomości.

Pismem procesowym z dnia 11 maja 2011 r., złożonym na rozprawie w dniu 12 maja 2011 r., powód dokonał modyfikacji powództwa wnosząc o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego A. M. kwoty 150 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 maja 2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu w kwocie 3617 zł. W oświadczeniu ustnym pełnomocnik powoda stwierdził, iż wystąpił z nowym roszczeniem zamiast żądania zgłoszonego w trybie art. 527 k.c.

Na rozprawie w dniu 12 lipca 2011 r. powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia ponad kwotę 16 499,70 zł.

Postanowieniem z dnia 8 września 2011 r. Sąd umorzył postępowanie w części, a mianowicie co do żądania uznania czynności prawnej za bezskuteczną stosunku do powoda oraz w zakresie żądania zapłaty ponad kwotę 16 499,70 zł.

Ostatecznie więc żądanie powoda dotyczyło zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 16 499,70 zł.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następujących ustaleń i rozważań.

Powódka (...) z o.o. z siedzibą w S. pozostawała ze spółką (...) Spółka Jawna w stałych stosunkach gospodarczych, w ramach których spółka ta nabywała od powódki paliwa płynne. Od dnia 9 grudnia 2009r. (...) Sp. j. zaprzestała regulowania swoich zobowiązań finansowych względem powoda. W dniu 21 grudnia 2009 r. powódka wypełniła weksel in blanco i wezwała dłużnika do jego wykupu wskazując termin zapłaty. Po bezskutecznym upływie tego terminu powódka wystąpiła w dniu 24 grudnia 2009 r. do Sądu Okręgowego w Płocku z pozwem z postępowaniu nakazowym przeciwko (...) Sp. j. oraz G. M. i R. M.. Sąd Okręgowy w Płocku Wydział I Cywilny nakazem zapłaty z dnia 15 stycznia 2010r. nakazał pozwanym (...) Sp.j., G. M. i R. M., aby zapłacili powodowi kwotę 1442.828,88 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 grudnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 11 726 zł. tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Nakaz zapłaty uprawomocnił się w dniu 13 lutego 2010 r. Następnie powód złożył do komornika wniosek o wszczęcie postępowania zabezpieczającego, a w dniu 11 marca 2010r. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. W toku postępowania egzekucyjnego komornik ustalił, iż dłużnik R. M. w 2008r. darował nieruchomości wchodzące w skład jego majątku innym członkom rodziny. W dniu 28 listopada 2009 r. R. M. wraz z żoną M. M. umową darowizny, zawartą w formie aktu notarialnego darowali synowi A. M. prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w miejscowości K., gmina S., powiat (...), obejmującej działkę ewidencyjną nr (...) o pow. 0,1895 ha, dla której Sąd Rejonowy w Mławie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

W dniu 22 października 2009 r. Wojewoda (...) na wniosek (...) wydał decyzję o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, która miała między innymi przebiegać przez nieruchomość będącą w użytkowaniu wieczystym małżonków R. i M. M.. Decyzja ta stała się ostateczna z dniem 29 grudnia 2009 r. Pozwanemu (...) S.A. zaproponowała odszkodowanie za przejęcie praw do nieruchomości decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej w trybie przepisów rozdziału 28 ustawy o transporcie kolejowym w kwocie 16 499,70 zł. Pozwany wydał (...) S.A. wyżej opisaną nieruchomość w dniu 25 stycznia 2010r. Odszkodowanie pozwany otrzymał w lipcu 2010 r. W dniu 30 czerwca 2010r. pozwany zakupił w sklepie (...) w W. instrument muzyczny klawiszowy (...) za cenę 6 220 zł. Pozwany A. M. jest zatrudniony w Samodzielnym Wojewódzkim Zespole Publicznych Zakładów (...) w W. na stanowisku zastępcy dyrektora ds. technicznych i otrzymuje wynagrodzenie netto w wysokości 4377,36 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Okręgowy zaznaczył, że powód ostatecznie wniósł, cofając pozew ze skargi paulińskiej, o zapłatę od pozwanego na swoją rzecz kwoty 16 499,70 zł z ustawowymi odsetkami tytułem bezpodstawnego wzbogacenia.

Powołując się na treść art. 405 k.c. a także art. 527 k.c. Sąd I instancji stwierdził, że żądanie powoda o zapłatę na podstawie art. 405 k.c., bez uprzedniego uzyskania wyroku uwzględniającego powództwo na podstawie art. 527 k.c., nie mogło być uznane za zasadne.

Jak wskazał Sąd Okręgowy podstawową bowiem przesłanką odpowiedzialności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jest uzyskanie korzyści bez podstawy prawnej, co oznacza, że uzyskanie korzyści majątkowej nie znajduje usprawiedliwienia w przepisie ustawy, ważnej czynności prawnej, prawomocnym orzeczeniu sądowym albo w akcie administracyjnym, natomiast w niniejszej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca.

Sąd Okręgowy stwierdził, że utrata przez pozwanego prawa użytkowania wieczystego nieruchomości nie nastąpiła na skutek czynności prawnej zawartej w złej wierze, lecz jej genezą była decyzja Wojewody (...) z dnia 22 X 2009 r. o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, zatem ważny akt administracyjny, który spowodował z mocy prawa pozbawienie pozwanego prawa użytkowania wieczystego gruntu na rzecz (...) S.A. Czynności te były niezależne od woli pozwanego.

Odnosząc się natomiast do czynności prawnej - umowy darowizny przedmiotowego prawa użytkowania wieczystego wyżej opisanej nieruchomości, zawartej w dniu 28 listopada 2009 r. pomiędzy R. M. i jego żoną a pozwanym, to zdaniem Sądu Okręgowego nie można uznać jej za dokonaną bez podstawy prawnej. Jest to skuteczna i ważna czynność prawna. Sąd Okręgowy podkreślił bowiem, że skarga paulińska zmierza jedynie do ustalenia, że przy spełnieniu przesłanek wynikających z przepisu art. 527 k.c. i nast., czynność prawna dokonana przez dłużnika z osobą trzecią, z pokrzywdzeniem wierzyciela jest bezskuteczna w stosunku do niego. Oznacza to, że wierzyciel może zaspokoić się z nieruchomości będącej przedmiotem tej czynności prawnej, a osoba trzecia musi znosić prowadzoną do tej nieruchomości egzekucję, nie powoduje to jednak nieważności czynności prawnej.

Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że podziela stanowisko, iż wierzyciel nie traci prawa do żądania uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej z jego pokrzywdzeniem przez dłużnika z osobą trzecią w wypadku, gdy osoba trzecia rozporządziła odpłatnie uzyskaną korzyścią na rzecz osoby działającej w dobrej wierze. Odmienny pogląd niezasadnie wiązałby skargę z przedmiotem, który zbył dłużnik i w razie jego dalszego zbycia pozbawiłby ją całkowicie znaczenia prawnego. Dla pozbawienia wierzyciela jego uprawnienia wystarczyłoby bowiem dalsze zbycie rzeczy osobie w dobrej wierze. Jeżeli więc osoba trzecia wyzbyła się odpłatnie przedmiotu uzyskanego od dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela, wierzyciel może domagać się w procesie przeciwko tej osobie uznania czynności prawnej zdziałanej przez nią z dłużnikiem za bezskuteczną w odniesieniu do przysługującej mu realnej i skonkretyzowanej wierzytelności, której wysokość w zakresie tego żądania podlega badaniu pod kątem przesłanek z art. 527 k.c. oraz zgłosić, mające źródło w skardze paulińskiej, zaś podstawę w przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu, żądanie zwrotu wysokości korzyści utraconej przez osobę trzecią, a uzyskanej kosztem wierzyciela, w granicach, w jakich wierzyciel zaspokoiłby się z rzeczy, zgodnie z art. 532 k.c. Za nieuzasadnione uznał natomiast Sąd Okręgowy stanowisko, że powód mógł wystąpić jedynie z roszczeniem o zapłatę, natomiast jego żądanie uznania bezskuteczności czynności prawnej powinno być oddalone.

W ocenie Sądu I instancji w sprawie o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną, osoba trzecia która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową zachowuje legitymację bierną także wtedy, gdy przed doręczeniem pozwu rozporządziła uzyskaną korzyścią na rzecz innej osoby.

Sąd Okręgowy stwierdził zatem, że osoba trzecia, która przez czynność prawną z dłużnikiem dokonaną z złej wierzby w rozumieniu art. 527 k.c. uzyskała korzyść majątkową, a następnie korzyść tę zbyła, nie tylko może być pozwana przez wierzyciela paulińskiego, ale wręcz musi być pozwana i musi zostać wydany przeciwko niej prawomocny wyrok. Po zbyciu przedmiotu czynności prawnej z dłużnikiem osoba trzecia nie przestaje być współsprawcą szkody wierzyciela ani nie może bronić się zarzutem, iż nie jest wzbogacona. Oznacza to, że wierzyciel może poszukiwać ochrony przed niewypłacalnością dłużnika przez bezpośrednie żądanie zasądzenia od osoby trzeciej sumy, jaką by uzyskał w wyniku egzekucji prowadzonej z majątku dłużnika. Warunkiem sine qua non jest w tym przypadku uprzednie uzyskanie przez wierzyciela prawomocnego wyroku, w którym czynność prawna osoby trzeciej z dłużnikiem zostanie uznana wobec niego za bezskuteczną. Wyrok taki ma charakter konstytutywny i nie może go zastąpić przestankowe

ustalenie bezskuteczności w procesie przeciwko osobie trzeciej o zapłatę. Z powyższego wynika, że nie ma przeszkód, aby wierzyciel, obok zaskarżenia czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, wystąpił przeciwko tej osobie także o zasądzenie na jego rzecz odpowiedniej kwoty. Może też z powołaniem się na prawomocny wyrok uwzględniający powództwo ze skargi paulińskiej wystąpić przeciwko osobie trzeciej o zapłatę.

Tym samym wobec cofnięcia przez powoda pozwu żądającego ustalenia bezskuteczności czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z osobą trzecią z pokrzywdzeniem wierzyciela opartego na actio pauliana, Sąd Okręgowy nie badał przesłanek wynikających z przepisu art. 527 k.c. i w tym zakresie postępowaniu umorzył, co z kolei determinowało oddalenie powództwa o zapłatę na podstawie na podstawie art. 405 k.c. O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka, która zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w całości, zarzuciła:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 405 k.c., poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że korzyść majątkowa uzyskana przez pozwanego w postaci odszkodowania wypłaconego przez (...) S.A miała podstawę prawną w umowie darowizny z dnia 28 listopada 2009 roku oraz w decyzji Wojewody (...) z dnia 22 października 2009 roku, gdy czynności te stanowiły jedynie podstawę prawną dla przesunięć majątkowych w relacji dłużnik - pozwany, pozwany - (...) S.A., a nie w relacji pozwany – powódka;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 405 w zw. z art. 527 k.c. i 531 k.c., poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że roszczenie o zwrot przez pozwanego korzyści w postaci ekwiwalentu za prawo użytkowania wieczystego zabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości K. wraz z własnością usytuowanego na niej budynku i urządzeń stanowiących odrębny od grunt przedmiot własności, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Mławie, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) może nastąpić jedynie po uprzednim uzyskaniu przez powódkę prawomocnego orzeczenia stwierdzającego bezskuteczność umowy darowizny z dnia 28 listopada 2009 roku, gdy taka wykładnia nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa oraz pozostaje w sprzeczności z wykładnią celowościową art. 527 i n, z brzmieniem art. 531 k.c. i z zasadą ekonomii procesowej,

3) naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na rozstrzygnięcie tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez brak rozważenia materiału dowodowego sprawy pod kątem istnienia przesłanek z art. 527 k.c., co skutkowało ostatecznie naruszeniem art. 527 k.c. poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie.

Podnosząc powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 16 499,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 maja 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania za drugą instancję według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Natomiast z ostrożność procesowej, skarżąca wniosła o przedstawienie Sądowi Najwyższemu przez Sąd II instancji, w trybie art. 390 § 1 k.p.c., następujących zagadnień prawnych do rozstrzygnięcia:

1. „Jeżeli doszło do rozporządzenia korzyścią majątkową uzyskaną przez osobę trzecią w warunkach określonych w art. 527 k.c. przed prawomocnym uznaniem czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela, czy uprzednie uzyskanie prawomocnego wyroku uznającego czynność za bezskuteczną jest warunkiem koniecznym wystąpienia przez wierzyciela przeciwko osobie trzeciej z roszczeniem o zwrot korzyści uzyskanych w zamian tej korzyści w oparciu o art. 405 k.c.

2. W przypadku odpowiedzi negatywnej: „Czy w takim wypadku wystarczającym jest wystąpienie jedynie z roszczeniem o zwrot korzyści w oparciu art. 405 k.c., bez jednoczesnego występowania z roszczeniem o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną w oparciu o art. 527 k.c.”

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest niezasadna a podniesione w niej zarzuty chybione.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne oraz zasadnicze motywy oceny prawnej powództwa dokonane przez Sąd I instancji.

Rozważając w pierwszej kolejności zarzut procesowy tj. art. 233 § 1 kpc. w zw. z art. 227 kpc. poprzez brak rozważenia materiału dowodowego sprawy pod kątem istnienia przesłanek z art. 527 kc. , podkreślić należy , że pismem z dnia 11 maja 2011 powód , z uwagi na zbycie przez pozwanego nieruchomości , powód cofnął pozew złożony w trybie art. 527 kc , występując z nowym powództwem w trybie art. 405kc. Na rozprawie następnego dnia stanowisko to zostało potwierdzone przez pełnomocnika powoda. W tym stanie rzeczy Sąd I instancji prawidłowo odstąpił od badania istnienia przesłanek określonych w art. 527 kc.

Kwestia rodzaju odpowiedzialności osoby trzeciej – strony czynności prawnej dokonanej przez dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzyciela , która rozporządziła uzyskaną korzyścią na rzecz osoby „ czwartej „ oraz sposób dochodzenia roszczenia zostaną omówione poniżej.

Rozważając podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego w pierwszej kolejności należy zastanowić nad charakterem powództwa z art. 527 kc.

Na ogół przyjmowaną w doktrynie i orzecznictwie koncepcją , z którą Sąd Apelacyjny się utożsamia jest stanowisko , że powództwo to ma charakter powództwa o ukształtowanie (W. Popiołek (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2009, s. 221; P. Machnikowski (w:) E. Gniewek, Komentarz, 2008, s. 952) Albowiem zdeterminowane jest to określeniem rodzaju bezskuteczności jaką wywołuje akcja pauliańska. Bezskuteczność ta nie powstaje z mocy prawa lecz – jak to wynika *expressis verbis* z art. 527 par 1 kc. wierzycielowi przysługuje żądanie uznania czynności za bezskuteczną. Efektem rozpoznania sprawy w tym trybie jest wyrok o charakterze konstytutywnym gdyż kształtuje stosunek obligacyjny zmieniając stosunek istniejący pomiędzy dłużnikiem a osobą trzecią w ten sposób , że ogranicza jego skuteczność. Wyrok ten ubezskutecznia czynność *ab initio* , od chwili jej dokonania (M. Ożóg , glosa do orzeczenia SN z 11 września 1980r. 1982r. OSPIKA 1983, poz.83 , str 201). Przyjęcie mocy wstecznej wyroku pauliańskiego zapewnia skuteczną ochronę wierzyciela.

Istotą skargi pauliańskiej jest żądanie ubezskuteczenia w stosunku do wierzyciela czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z osobą trzecią, celem zaś skargi pauliańskiej jest umożliwienie wierzycielowi zaspokojenia się z majątku osoby trzeciej w zakresie, w jakim byłoby to skuteczne w stosunku do dłużnika, gdyby ten nie pozbył się swego majątku lub nie zrezygnował z jego powiększenia.

W przedmiotowej sprawie kwestią do rozstrzygnięcia pozostawała kwestia czy osoba trzecia, która wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela uzyskała korzyść majątkową, jest legitymowana biernie w sprawie o uznanie tej czynności za bezskuteczną, jeżeli rozporządziła uzyskaną korzyścią na rzecz innej osoby.

Wśród przepisów regulujących skargę pauliańską legitymacji biernej dotyczy art. 531 k.c., stanowiący, że uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową. W wypadku zaś gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło ale tylko wtedy gdy osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne. W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca. Natomiast ugruntowany w judykaturze jest pogląd (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2004 r., V CK 272/03, niepubl. oraz z dnia 13 maja 1974 r., III CRN 88/74, OSPiKA 1975 nr 6, poz. 138), że wierzyciel nie traci prawa do żądania uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej z jego pokrzywdzeniem przez dłużnika z osobą trzecią w wypadku, gdy osoba trzecia rozporządziła odpłatnie uzyskaną korzyścią na rzecz osoby działającej w dobrej wierze. Mimo , że takie uprawnienie wierzyciela nie wynika wprost z przepisów o skardze

pauliańskiej, w szczególności z art. 531 § 2. Odmienny pogląd niezasadnie wiązałby skargę z przedmiotem, który zbył dłużnik, i w razie jego dalszego zbycia pozbawiałby ją całkowicie znaczenia prawnego. Dla pozbawienia wierzyciela jego uprawnienia wystarczyłoby bowiem dalsze zbycie rzeczy osobie w dobrej wierze. Jeżeli więc osoba trzecia wyzbyła się odpłatnie przedmiotu uzyskanego od dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela, wierzyciel może domagać w procesie przeciwko tej osobie uznania czynności prawnej zdziałanej przez nią z dłużnikiem za bezskuteczną w odniesieniu do przysługującej mu realnej i skonkretyzowanej wierzytelności, której wysokość w zakresie tego żądania podlega badaniu pod kątem przesłanek z art. 527 k.c

Wyrok sądu uwzględniający powództwo stanowi materialnoprawną przesłankę powstania po stronie osoby trzeciej obowiązku takiego zachowania się, które pozwala wierzycielowi na uzyskanie tego, na co mógł liczyć w przypadku realizacji wierzytelności z majątku dłużnika. W razie odpłatnej czynności, podlegającej względnemu ubezskuteczeniu, powyższy obowiązek osoby trzeciej znajduje uzasadnienie zarówno w koncepcji czynu niedozwolonego (art. 415 k.c.), jak i w koncepcji bezpodstawnego wzbogacenia (art. 409 k.c.) , i w tym zakresie rozważań Sądu I instancji zaaprobować nie można. Osoba trzecia, działająca w złej wierze, może być postrzegana jako współwinna wyrządzenia wierzycielowi szkody przez udaremnienie mu możliwości zaspokojenia się z majątku dłużnika, względnie jako wzbogacona w stosunku do wierzyciela bezpodstawnie jego kosztem o przedmiot lub wartość, które, jako służące pokrzywdzeniu wierzyciela, nie powinny być znaleźć się w jej majątku i ze zwrotem których powinna się liczyć. Wyzbycie się przez osobę trzecią ww. przedmiotu lub wartości niczego w kwestii jej odpowiedzialności nie zmienia. Wprawdzie zaspokojenie się wierzyciela w wyniku egzekucji skierowanej do majątku osoby trzeciej nie jest w takiej sytuacji możliwe, ale oznacza to jedynie niemożność skorzystania przez wierzyciela z określonego sposobu przymuszenia osoby trzeciej do wyrównania straty wynikłej z pozbawienia wierzyciela możliwości egzekwowania wierzytelności od dłużnika. Nie oznacza natomiast, że osoba trzecia zostaje zwolniona z odpowiedzialności wobec wierzyciela. Po zbyciu przedmiotu czynności prawnej z dłużnikiem osoba trzecia nie przestaje być współsprawcą szkody wierzyciela ani nie może się zasłaniać zarzutem, że nie jest już wzbogacona. Szkoda, która powstała m.in. w wyniku jej nagannego działania, nadal istnieje i nadal osoba trzecia znajduje się w sytuacji, o której mowa w art. 409 k.c. in fine. Sprawia to, że wierzyciel może poszukiwać ochrony przed niewypłacalnością dłużnika przez bezpośrednie żądanie zasądzenia od osoby trzeciej sumy, jaką by pozyskał w wyniku egzekucji prowadzonej z majątku dłużnika. Jednak warunkiem sine qua non jest w tym przypadku uprzednie uzyskanie przez wierzyciela prawomocnego wyroku, w którym czynność prawna osoby trzeciej z dłużnikiem zostanie uznana wobec niego za bezskuteczną (powództwo w tym trybie zostało jednak przez powoda cofnięte). Wyrok taki ma charakter konstytutywny i nie może go zastąpić przesłankowe ustalenie bezskuteczności w procesie przeciwko osobie trzeciej o zapłatę.

Jeśli zaś idzie o wniosek skarżącego o przedstawienie Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego w trybie art. 390 § 1 k.p.c trzeba przypomnieć, że, zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, zagadnienie prawne przedstawione do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. musi obejmować poważną wątpliwość prawną, której wyjaśnienie jest niezbędne do rozpoznania środka odwoławczego. Oznacza to, że dopuszczalności wystąpienia z pytaniem prawnym nie przesądza sama doniosłość podniesionego w nim problemu, lecz to, czy sąd drugiej instancji ma rzeczywiście wątpliwości co do sposobu rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia i czy jego rozstrzygnięcie jest konieczne do rozpoznania środka odwoławczego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r., III CZP 21/08, niepubl., z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 121/08, niepubl., z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 38/09, niepubl. , z dnia 12 sierpnia 2009 r., II PZP 8/09, OSNP 2011, nr 3-4, poz. 37 i z dnia 17 listopada 2009 r. Sąd Apelacyjny nie powziął żadnych wątpliwości co do sposobu rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie albowiem zagadnienie prawne , które należało w przedmiotowej sprawie rozstrzygnąć było przedmiotem szeregu rozstrzygnięć Sądu Najwyższego , w tym najnowszego z dnia 25 października 2012r. sygn. Akt I CSK 139 / 12

Z tych względów należało apelację na podstawie art. 385 kpc oddalić o kosztach rozstrzygając na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu stosownie do przepisu art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców

prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku Nr 163, poz. 1349 ze zm).